

ἀβγουλλομμάτης ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀβγουλλομμάτης Κρήτ. ἀβγουλλομμάτος Διγ. (Λιβύσσ.) Οὐδ. ἀβγουλλομμάτικο Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγούλλα καὶ μάτι.

Ὁ ἔχων μεγάλους καὶ ὤσειδεις ὀφθαλμούς, ἐπὶ ἀνθρώπου ἔνθ' ἄν.: Παιδί ἀβγουλλομμάτικο Κρήτ. Συνών. ἀβγομμάτης.

ἀβγουλλωμένος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. ἀβγουλλώτω.

Ὁ ἔχων πολλὰ ψά, ὁ συχνὰ ἄρα γεννῶν, ἐπὶ τῆς ὀρνιθός: Ἡ ὄρθα εἴν' ἀβγουλλωμένη.

ἀβγουλλωτός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀβγουλλωτός Μακεδ. Κοζ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγουλλί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτός.

Ὁ ἔχων σχῆμα ὤσειδης: Ἀβγουλλωτὰ σταφύλια (εἶδος σταφυλῆς μετὰ μεγάλων ὤσειδων ραγῶν). Συνών. ἀβγουλλάτος 1, ἀβγωτός 1.

ἀβγούνι τό, Πόντ. (Σινώπ.) ἀβγόνη Καπ. (Ἀραβάν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Ὁχετός ἀκαθάρτων ὑγρῶν.

ἀβγούτσικο τό, Σῦρ. κ. ἄ. ἀβγούτσικον Β. Εὐβ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀβγό.

Μικρὸν ψόν, συνήθως δὲ πτηνοῦ ἔνθ' ἄν.: Ἀσμ.

Καί' ἔς τὰ κίτρινα λ'βαδάκια
ἦταν κίτρινα κλαράκια
κ' ἦταν κίτρινα ποτλάκια
κ' εἶχαν κίτρινες φονλίτσες
κ' εἶχαν κίτρινα ἀβγούτσικα

Β. Εὐβ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγουδάκι.

ἀβγοφάγος ὁ, Πελοπ. (Οἶν. κ. ἄ.) ἀβγοφάς Σύμ. Χίος κ. ἄ. ἀβκοφάς Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγό καὶ τοῦ -φάγος, ὁ ἔκ τοῦ ἔφαγα, ἀορ. τοῦ ρ. τρώγω. Πβ. τὸ ἀρχ. σνκοφάγος κλπ. Πβ. καὶ τὸ μεταγν. ὠσφαγῶ. Τὸ ἀβγοφάς ἐγεννήθη κατ' ἀποβολὴν τοῦ γ καὶ συναλοιφὴν τοῦ ἀο εἰς ἄ.

1) Ὁ ἀγαπῶν, ὁ τρώγων ὑπερβολικῶς τὰ ψά Πελοπ. (Οἶν. κ. ἄ.) Χίος κ. ἄ. Συνών. ἀβγολόγος 3, ἀβγονλλᾶς 2. Πληθ. ἀβκοφάες, οὕτω καλοῦνται σκωπτικῶς οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἀλάμπρας ὡς τρώγοντες ὑπερβολικῶς ψά Κύπρ.

2) Νοσηρὰ κατάστασις τῶν ὀρνιθῶν, ἔνεκα τῆς ὁποίας αὐταὶ δὲν γεννοῦν Σύμ. Χίος κ. ἄ.: Ἐχει ἀβγοφά ἡ κόττα καὶ δὲ γεννᾷ Χίος. Πβ. ἀδεροφάγος (δε' ὁ ἰδ. ἀδεροφάγος).

ἀβγοφέττα ἡ, Προπ. (Κύζ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ φέττα.

1) Φέττα, ἡτοι ἀπόκομμα ψοῦ βρασμένου μέχρι τελείας πήξεως. Συνών. ἀβγοφέττα. 2) Ἀπόκομμα ἄρτου, τὸ ὁποῖον βαπτόμενον εἰς ψὸν χτυπητὸν τηγανίζεται διὰ βουτύρου.

ἀβγοφιλέττα ἡ, Προπ. (Πάνορμ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ φιλέττο μεταπλασθὲν καταληκτικῶς κατὰ τὸ συνών. ἀβγοφέττα ἡ τὸ ἀπλοῦν φέττα.

Ἀπόκομμα ψοῦ βρασμένου μέχρι τελείας πήξεως. Συνών. ἀβγοφέττα 1.

ἀβγόφλοιον τό, Κάρπ. ἀβγόφλοιον Κάρπ. Σύμ. ἀβγόφνλ-λοιον Σύμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ φλοῖος. Τὸ ἀβγόφνλ-λοιον κατ' ἀναλογ. ἐπίδρασιν τοῦ συνών. ἀβγόφνλλο ἡ τοῦ ἀπλοῦ οὐσ. φνλλο.

Ὁ φλοῖος τοῦ ψοῦ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγόκουππα.

ἀβγόφλουδα ἡ, Πελοπ. (Λακων. Λάστ. Μάν. Οἶν. Ὀλυμπ.) κ. ἄ. βγόφλουδα Κῶς ἀβγόφλοιδα Ἀθῆν. Πελοπ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ φλούδα.

Τὸ κέλυφος τοῦ ψοῦ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγόκουππα.

ἀβγοφυλλίδα ἡ, ἀμάρτ. ἀβγοφυλ-λίδα Ρόδ. ἀβγοφυλίδιδα Ρόδ. ἀβγοφνλνδίδιδα Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ *φνλλίδα.

Τὸ κέλυφος τοῦ ψοῦ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγόκουππα.

ἀβγόφυλλο τό, Κρήτ. Πελοπ. κ. ἄ. ἀβγόφ'λλο Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ φνλλο.

1) Τὸ φύλλον, ἡτοι τὸ κέλυφος τοῦ ψοῦ Κρήτ. Πελοπ. κ. ἄ.: Φρ. Ἐσπασε σὰν ἀβγόφυλλο (ἐπὶ πράγματι εὐθραύστου) Κρήτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβγόκουππα. 2) Ἐν τῇ οἰκιακῇ ζαχαροπλαστικῇ φύλλον ζύμης, ἡ ὁποία ζυμῶνεται μετὰ ψῶν Μύκ.

ἀβγοχυλόπιπτες οἱ, Ἀθῆν.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀβγό καὶ χυλόπιπτα.

Εἶδος ζυμαρικοῦ εἰς λεπτὰ φύλλα ζυμωμένα μετὰ ψῶν. Πβ. χυλόπιπτες.

ἀβγῶνας ὁ, Κεφαλλ. Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγό καὶ τῆς περιεκτ. καταλ. -ῶνας.

1) Τὸ μέρος, ὅπου γεννοῦν αἱ ὀρνιθες, ἡ φωλεὰ Κεφαλλ.: Πάμε ἔς τὸν ἀβγῶνα τὰ βοῦμε ἀβγά. Συνών. ἀβγοθήκη 3. 2) Πλήθος ψῶν Παξ.: Δὲν ἤξεραμον ποῦ γεννᾷ ἡ κόττα, ἐπ' ἡμῶν τσαρκαλεῖοντας καὶ βρήκαμον ἔς τὸ κοῦφαλο ἀβγῶνα (τσαρκαλεῖον = ἀναζητῶ, ἐρευνῶ. κοῦφαλο = ἡ εἰς τὸν κορμὸν τῶν γηραιῶν δένδρων σχηματιζομένη κοιλότης).

ἀβγώνω Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κυκλ. Λευκ. κ. ἄ. βγώνω Σύμ. Παθ. μετοχ. ἀβγωμένος σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβγό.

1) Μετβ. ἀρτύω φαγητὸν μὲ ἀβγολέμονο (ἰδ. λ.) Ζάκ. Κυκλ.: Ἀβγώνω τῇ σούπᾳ Ζάκ. Κυκλ. Συνών. ἀβγο-κόβω. 2) Ἀμτβ. ἀποκτῶ πολλὰ ψά εἰς τὴν ψοθήκην μου, πληροῦμαι ψῶν, ἐπὶ ὀρνιθῶν, ἰχθύων κττ. Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης συνήθως ἡ μετοχ.: Ψάρι ἀβγωμένο. Ἀχινὸς ἀβγωμένος. Κόττα-ρέγγα ἀβγωμένη σύνηθ. Ἀβγῶσαν οἱ πουλλακίδες καὶ τώρα θά' γῶμε πολλὰ ἀβγά

Κεφαλλ. Ἀβρωσαν τὰ ψάρια Ζάκ. *Εἶν' ἀβρωμένη* ἡ πουλίλα-
κίδα Κεφαλλ. || Φρ. *Νά 'μπη ὁ διάολος μέσα σου καὶ νά 'ναι*
κι ἀβρωμένος! (δηλ. με ὅλα τὰ μέλλοντα νά γεννηθοῦν
διαβολόπουλλα, με ὅλα τὰ παιδιά του. Ἀρά) Λευκ. 3)
Μεταφ. καθίσταμαι εὐτραφής, παχύνομαι Σύμ. 4) Ἀπο-
κτῶ χρήματα, γίνομαι πλούσιος Σύμ.: *Αὐτὸς ἐβρωσεν πρὸ.*

ἀβρωτὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀβρωτὸς Θράκ. (Ἀδρια-
νούπ.) Θηλ. ἀβρωτὴ Κύπρ. ἀβρωτὴ Κύπρ. ἀβρωτὰ
Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀβρωτὰ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀβρωτὰ
Καλαβρ. (Μπόβ.) *νρωτὰ* Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβρὸ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτὸς.

1) Ὁ ἔχων σχῆμα ψοῦ, ψοειδῆς Θράκ. (Ἀδριανούπ.)
Συνών. ἀβρωτὸς 1, ἀβρωτὸς 1. 2) Τὸ
θηλ. οὐσιαστικῶς δηλοῖ ιδιαίτερον εἶδος πουλούρας παρα-
σκευαζομένης κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα καὶ φερούσης
κατὰ τὸ κέντρον ἐμπετηγμένον φόν Καλαβρ. (Μπόβ.)
Κύπρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀβρωτὸς-λα.

ἀβδέλλα ἡ, βδέλλα Ἀθῆν. Ἡπ. Πελοπ. (Ἀρκαδ.
Δημητσάν. Μεσσ. κ.ά.) Πόντ. (Οἶν.) Σέριφ. Σύμ. Χίος (Μεστ.)
κ.ά. βδέλ-λα Κάλυμν. Κῶς Λέρο. κ.ά. βτέλ-λα Κύπρ. βι-
δέλλα Ζάκ. Κέρκ. Παξ. Σύρ. ἀβδέλλα κοιν. καὶ Πόντ.
(Οἶν.) ἀβδέλλα Καπ. ἀβδέλ-λα Κύπρ. ἀβτέλ-λα Κύπρ.
ἀβδέλλα Ἀστυπ. ἀβιδέλλα Νάξ. ἀδέλλα Χίος (Νένητ.)
ἀβδέλλα Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀβδέλλα Καλαβρ. (Μπόβ.)
ἀβδέλλα Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀδέλλα Καλαβρ. ἀβδέα
Τσακων. ἐβδέλλα Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) ἰβδέλλα
Μακεδ. (Μελέν.) ἀβδέλλα Καπ. (Σινασσ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βδέλ-λα. Τὸ ἀρκτικὸν α προσετέθη ἐν
συνεκφ. νομισθέντος τοῦ τελικοῦ α τῆς προηγουμένης
λέξεως ὡς ἀρκτικὸν τῆς ἐπομένης, ὡς μὲ ἀβδέλ-λα
-μι ἀβδέλ-λα. Εἰς τὸ βιδέλλα ἔγινεν ἀνάπτ. μεταξὺ
συμφ.

1) Ἡ βδέλλα τῆς τάξεως τῶν σκωλήκων, τῆς ὁποίας
δύο κυρίως εἶδη εἶναι γνωστὰ (α) Βδέλλα ἡ φαρμα-
κευτική (*hirudo officinalis*) καὶ μάλιστα ἡ ποικιλία βδέλλα
ἡ ἱατρική (*hirudo medicinalis*), ἀμφότεραι βδέλλαι τῶν
μεγάλων λιμνῶν, ἡ «λιμνᾶτις βδέλλα» τοῦ Θεοκρίτου
(Εἰδύλλ. 2,56), χρησιμοποιουμένη εἰς ἀφαιμάξεις θεραπευ-
τικὰς ἤδη ἀπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων (Πλίν. Ν. Η. 32,42)
κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): *Ὁ γιαιτὸς τοῦ διώρισε ἀβδέλλες.*
Τοῦ βάλαν ἀβδέλλες κοιν. Ἐθέκα ἐβδέλλας 'ς τὸ ποδάρι μ'
νά λιαροῦται (ἔθεσα βδέλλας εἰς τὸ ποδάρι μου διὰ νά
ἱλαροῦται=διὰ νά γίνῃ καλὰ) Τραπ. (β) Μικρὸς σκώ-
ληξ πλατύς, αἰμῶπις ὁ βόραξ (*haemoris vorax*), ἡ βδέλ-
λα τῶν πηγῶν, ἡ ὁποία ροφουμένη μετὰ τοῦ ποσίμου
ὑδατος καὶ προσκολλημένη καὶ παρασιτοῦσα ἐπὶ τοῦ
φάρυγγος παράγει τὴν ὁμώνυμον νόσον βδέλλα κοιν. καὶ
Καλαβρ. (Μπόβ. κ.ά.) Καπ. (Σινασσ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ.
Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: *Ἡ ἀβδέλλα βρζαίνει - πίνει*
- ρουφᾷ - σύρει - τρανᾷ τὸ αἷμα. Τὸ ζῆρο κατὰπτε ἀβδέλλα.
Φτίνει αἷμα, γιατί κατὰπτε ἀβδέλλα. Τὸ παιδί - τὸ πρόβατο
ἔχει - ἤπιε - πήρε ἀβδέλλα (ἐπὶ τοῦ καταπίνοντος βδέλλαν)
κοιν. *Τὸ νερόν ἐν' γεμάτον ἀβδέλ-λες* Κύπρ. || Φρ. *Κολλάει*
σάν τὴν ἀβδέλλα! *Σοῦ εἶναι μὴ ἀβδέλλα!* (ἐπὶ ἀνθρώπου
δυσασπαλλάκτου καὶ φορτικοῦ) σύνθηθ. *Μοῦ ρουφᾷ τὸ αἷμα*
σάν τὴν ἀβδέλλα (συνών. τῇ προηγουμένη) Σύρ. (Ἐρμούπ.)
Μοῦ ἤπιε τὸ αἷμα σάν βδέλλα (ἐπὶ χρηματικῆς ἐκμεταλλεύ-
σεως) Πελοπ. (Μεσσ.) *Τὸν τρανᾷ σάν βδέλλα* (συνών. τῇ
προηγουμένη) Πελοπ. (Δημητσάν.) Διὰ τὰς ἀνωτέρω φρ.
πβ. Θεοκρ. Εἰδύλλ. 2,55 «αἰαὶ Ἐρως ἀνιηρέ, τί μεν μέλαν

ἐκ χρὸς αἷμα | ἐμφὺς ὡς λιμνᾶτις ἅπαν ἐκ βδέλλα πέπω-
κας;». Ὁ ἔρωτας ἀβδέλλα τοῦ κολλάει (ἦτοι ὡσάν βδέλλα.
Ἐπὶ τοῦ κυριευομένου ὑπὸ τοῦ ἔρωτος) Κεφαλλ. *Νά σοῦ*
σύρει τὸ αἷμα σὰ μὴ ἀβδέλλα! (νά σοῦ ἀπορροφήσω τὸ
αἷμα σάν μία βδέλλα! Ἀπειλή) Μπόβ. || Παροιμ. φρ.
Τὸν ἔχ' πιασμένον ἀβδέλλα (κατέχεται ὑπὸ ἐμμόνου ὀργῆς)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Ἄσμ.

Ἐσὶ 'σουτα ὁ σεβδαλῆς ἐπάνω 'ς τοῖς κοπέλλες,
ἔχεις τὰ μάτια ὁλόμαντρα, τὰ φρύδια σάν ἀβδέλλες

(φρύδια κανονικῶς λεπτυνόμενα πρὸς τὰ ἄκρα ὡς τὸ
σῶμα τῆς βδέλλας) Ἡπ. β) Μικρὸν τεμάχιον ἐλά-
σματος ἢ σύρματος κεκαμμένον εἰς τὰ δύο ἄκρα, διὰ τοῦ
ὁποίου συναρμολογῶν τεμάχια σανίδων ἢ θραυσθέντων
ξύλινων πραγμάτων, ἀγγείων, ἐργαλείων κττ. Ἡπ. Θράκ.
(Αἰν. κ.ά.) Μακεδ. (Καστορ. κ.ά.) Συνών. ἀβδέλλι 3.

γ) Ἐνώτιον ἔχον σχῆμα βδέλλας Σύμ. δ) Μι-
κρὸν βδελλοειδὲς ποίκιλμα τῶν λαϊκῶν χειροτεχνιμάτων
Σκῶρ. 2) Σκώληξ τοῦ γένους τῶν τρηματοδῶν
τῆς οἰκογενείας τῶν πλατυελμίνθων καὶ ἰδίως δίστομον
τὸ ἥπατικόν (*distomum hepaticum*) διατρώμενον συνή-
θως ἐπὶ τῶν βατραχίων φυτῶν (ἰδ. ἀβδελλόχορτο)
πολλαχ. β) Ἡ θανατηφόρος νόσος διστομίτις γεν-
νωμένη εἰς τὸ ἥπαρ τῶν χορτοφάγων ζώων, βοῶν, προ-
βάτων, αἰγῶν, χοίρων, ὅταν ταῦτα τρώγουν βατράχια φυτὰ
πολλαχ.: *Ἐπισι 'ς τὰ πρόβατα ἀβδέλλα* Ἡπ. || Ἄσμ.

Τῆς Μπουγδαριᾶς τὰ πρόβατα ἀβδέλλα νά τὰ πιάσῃ
καὶ τῆς Βλαχιάς τὲς ἔμορφες πατούκλα νά τὲς μάσῃ

Ἡπ. Συνών. ἀβδέλλισμα 2, βούρλισμα, κλαπά-
τσα, μουσκούλισμα, στρέγγιλα. γ) Τὸ φυτὸν
βατράχιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διατᾶται ὁ τρηματοδῶς σκώ-
ληξ, δίστομον τὸ ἥπατικόν Σέριφ. κ.ά. 3) Ὁ παρά-
σιτος τῶν φασηόλων βδελλοειδῆς σκώληξ τοῦ ἐντόμου
μαρουδία (*epilachna chrysomelina*) Κύπρ. 4)
Ἀβδέλλα τοῦ γιαιτοῦ, τὸ βδελλοειδὲς ἐχινόδερμον τοῦ γέ-
νους τῶν ὀλοθουριδῶν (*holothuria*), σύννηθες εἰς τὰς
Ἑλληνικὰς ἀκτᾶς, καὶ οἱ βδελλόμορφοι βραχίονες τοῦ
ἐχινόδερμου τούτου ἐκβραζόμενοι ὑπὸ τῶν κυμάτων εἰς
τὰς παραλίας Ἰων. (Κρήν.)

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἡπ. Μακεδ. [**]

ἀβδελλάδικο τό, Σύρ.—Λεξ. Περίδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβδέλ-λα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βάινγ.

Μέρος, ὅπου πωλοῦνται βδέλλαι, βδελλοπωλεῖον.

ἀβδελλᾶς ὁ, Σύρ.—Λεξ. Περίδ. ἀβδιλλᾶς Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβδέλ-λα. Ἡ λ. ὡς ἐπών. μεσν.

Ὁ πωλὼν βδέλλας, βδελλοπώλης. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων.
ὑπὸ τὸν τύπ. τ' Ἀβδελλᾶ Ἀνδρ. πληθ. Ἀβδελ-λᾶες (ἐκ τοῦ
Ἀβδελλᾶδες) Κύπρ. Ὡς ἐπών. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀβδελλᾶς
καὶ Βδελλᾶς Μεγίστ.

ἀβδελλεᾶ ἡ, Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβδέλ-λα.

Εἶδος ἀχράδος (ἀγρίας ἀπιδέας). [**]

ἀβδελλερό τό, ἀμάρτ. ἀβτελ-λερόν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀβδέλ-λα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ερό, δι' ἣν πβ. καὶ ἀγκασερό, δαφνερό, λυγνερό.
Ἰδ. ΚΑμαντος Suffixe 41 κέξ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾷ 18
(1906) 362. ΒΦάβη Γλωσσ. Ἐπισκ. 73.

